

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Franciscyho a členiek senátu JUDr. Daniely Sučanskej a JUDr. Eleny Siebenstichovej, v právnej veci žalobcu **P. B.**, bývajúceho v J., zastúpeného Mgr. M. B., advokátom so sídlom v B., proti žalovaným **1/ Národnej Banke Slovenska**, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1 a **2/ Slovenskej republike** – Národnej Banke Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša č. 1, o ochranu osobnosti, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 7 C 106/2004, o dovolaní žalobcu a žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. januára 2012 sp. zn. 10 Co 277/2010, takto

r o z h o d o l:

I. Dovolanie žalobcu **z a m i e t a.**

II. Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 24. januára 2012 sp. zn. 10 Co 277/2010 **z r u š u j e** vo výroku, ktorým tento súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s doplnčím rozsudkom vo veci samej týkajúcej sa nepeňažného zadosťučinenia zmenil tak, že určil, že žalovaná 1/ neoprávnene zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcu tým, že v odôvodnení rozhodnutia č. UBD-760-1/2003 z 21. mája 2003 uviedla, že žalobca nespĺňa všetky požadované kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti podľa § 7 ods. 14 a 15 a § 25 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o B. v znení neskorších predpisov.

Vec v rozsahu zrušenia vracia Krajskému súdu v Trnave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Galanta rozsudkom z 10. mája 2010 č.k. 7 C 106/2004-331 v spojení s doplniacím rozsudkom tohto súdu zo 7. júna 2010 č.k. 7 C 106/2004-344 a opravným uznesením z 9. júna 2010: **1.** určil, že žalovaná 2/ neoprávnene zasiahla do práva na ochranu osobnosti žalobcu tým, že v odôvodnení rozhodnutia z 21. mája 2003 č. UBD-760-1/2003 (ďalej len „rozhodnutie U.“) uviedla, že žalobca nespĺňa všetky požadované kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti podľa ustanovení § 7 ods. 14 a 15 a § 25 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. o B. v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia U. (ďalej len „zákon č. 483/2001 Z.z.“), hoci žalobca požadované kritériá spĺňal, **2.** žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi do 3 dní náhradu nemajetkovej ujmy 30 126 € (podľa opravného uznesenia sumu 3 319,39 €), **3.** žalobu voči žalovanej 1/ zamietol, **4.** žalobcovi priznal náhradu trov konania. Vychádzal z výsledkov vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že žalobca bol zamestnancom P. B. a.s., kde pôsobil vo funkcii generálneho riaditeľa divízie riadenia kríz. Keď P. B., a.s. požiadala 28. apríla 2003 o predchádzajúci súhlas so zvolením žalobcu za nového člena predstavenstva, ktorý sa vyžadoval pre ustanovenie žalobcu do novej funkcie v zmysle ustanovenia § 9 ods. 4 zákona č. 483/2001 Z.z., žalovaná 1/ rozhodla, že požadovaný súhlas neudeľuje. Rozhodnutie U. odôvodnila tým, že po posúdení odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti navrhovaného kandidáta podľa § 7 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. a podľa jej Opatrenia č. 12/2001 dospela k záveru, že kandidát nespĺňa všetky požadované kritériá. Súd prvého stupňa sa stotožnil s názorom žalobcu, že tento záver nebol opodstatnený, rozhodnutie U. zasiahlo do osobnostných práv žalobcu a malo nepriaznivý vplyv na jeho súkromný a pracovný život, predovšetkým odbornú povest' a postavenie v P. B., a.s. Na tomto základe súd uzavrel, že žalobca sa dôvodne podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka domáha ochrany osobnosti, v rámci ktorej žiada aj náhradu nemajetkovej ujmy 100 000 Sk (§ 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Rozhodnutím U., ktoré nezohľadnilo splnenie zákonom určených kritérií pre odbornú spôsobilosť a dôveryhodnosť žalobcu, bolo totiž neoprávnene zasiahnuté do jeho osobnostných práv takým spôsobom a s takými dôsledkami, ktoré opodstatňujú aj priznanie požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. V danom prípade je pasívne legitimovanou žalovaná 2/, ktorá prostredníctvom žalovanej 1/ (o.i.) plní úlohy na úseku bankového dohľadu. Žalobu voči žalovanej 1/ zamietol z dôvodu nedostatku jej pasívnej legitimácie.

Na základe odvolania žalobcu a žalovanej 2/ Krajský súd v Trnave rozsudkom z 24. januára 2012 sp. zn. 10 Co 277/2010 napadnutý rozsudok v spojení s doplnčiacim rozsudkom vo veci samej týkajúcej sa nepeňažného zadostučinenia zmenil; určil, že žalovaná 1/ neoprávnene zasiahla do práva na ochranu osobnosti tým, že v odôvodnení rozhodnutia U. uviedla, že žalobca nespĺňa všetky požadované kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti podľa § 7 ods. 14 a 15 a § 25 ods. 1 zákona č. 483/2001 Z.z. Vo zvyšku žalobu v tejto časti voči žalovanej 1/ a celkom voči žalovanej 2/ zamietol. Zároveň vo zvyšku veci samej voči žalovanej 1/ a v časti trov konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd vyslovil názor, že formálna právoplatnosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia U. netvorí v danom prípade prekážku uplatňovania práva žalobcu na ochranu osobnosti. Skutočnosť, že v konaní podľa § 247 a nasl. O.s.p. dôjde k prieskumu zákonnosti a postupu niektorého rozhodnutia správneho orgánu (v danej veci išlo o konanie vedené podľa tohto ustanovenia na Najvyššom súde Slovenskej republiky, ktorý uznesením z 5. septembra 2007 č.k. 2 SŽ 38/2006-29 konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia U. zastavil), nebráni tomu, aby sa dotknutý subjekt domáhal ochrany osobnosti, do ktorej bolo odôvodnením tohto rozhodnutia zasiahnuté. Odvolací súd konštatoval, že kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti sú v zákone č. 483/2001 Z.z. stanovené taxatívne, v danom prípade ale nebolo preukázané, že by žalobca nespĺnil čo i len jedno z nich. Zodpovednosť za zásah do osobnosti však nenesie žalovaná 2/, ale žalovaná 1/, ktorá bezprostredne zasiahla do práv žalobcu a vo vzťahu k štátu má relatívne samostatné postavenie. Z týchto dôvodov napadnutý rozsudok zmenil a určil, že do osobnostných práv žalobcu neoprávnene zasiahla žalovaná 1/. Žalobu voči nej zamietol v tej časti, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že splnil stanovené kritériá. Žalobu voči žalovanej 2/ zamietol v celom rozsahu z dôvodu nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie. Vo zvyšku veci samej (čo do priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch) a vo vzťahu k trovám konania napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil ako nepreskúmateľný a tiež dostatočne nepodložený skutkovými zisteniami (§ 221 ods. 1 písm. f/ a h/ a ods. 2 O.s.p.); zohľadnil pri tom aj procesné pochybenie súdu prvého stupňa (mylné priznanie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške takmer desaťnásobne prekračujúcej požadovanú sumu), ktoré nebolo možné napraviť opravným uznesením.

Proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený tak, že žaloba voči žalovanej 2/ sa zamietla, podal dovolanie žalobca. Uviedol, že tento výrok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.)

v otázke pasívnej vecnej legitímácie. Podľa jeho názoru bol v predmetnom konaní pasívne legitímovaný štát (Slovenská republika konajúca prostredníctvom Národnej banke Slovenska), ktorý môže byť účastníkom občianskoprávných vzťahov a nositeľom zodpovednosti za ujmu spôsobenú protiprávnym konaním orgánov vykonávajúcim v jeho mene štátnu moc. Dovolateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 1998 sp. zn. V Cdo 4/97 (R 114/1999) a vyslovil názor, že ak k porušeniu osobnostných práv došlo konaním alebo opomenutím orgánov štátu, zodpovedá za nemajetkovú ujmu podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka štát, ktorý je potom aj pasívne legitímovaný v konaní o ochranu osobnosti. Žalovaná 1/, rozhodovaním ktorej došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu, je bezpochyby štátny orgán, vykonáva štátnu moc a je aj z hľadiska svojej právomoci a pôsobnosti orgánom verejnej moci, prostredníctvom ktorého Slovenská republika koná a plní svoje úlohy. To v danom prípade, podľa názoru dovolateľa, zakladá pasívnu vecnú legitímáciu štátu. Na odôvodnenie opodstatnenosti svojej argumentácie podporne poukázal aj na to, že rovnako štát (Slovenská republika) zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom štátnych orgánov [§ 3 a § 4 ods. 1 písm. g/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“)]. Z týchto dôvodov žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Proti výroku uvedeného rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol prvostupňový rozsudok zmenený tak, že žalobe voči žalovanej 1/ bolo vyhovené, podala dovolanie aj žalovaná 1/. Uviedla, že napadnutý výrok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázala na to, že je právnická osoba, ktorá vedie konanie a vydáva rozhodnutia, ak to ustanovuje zákon [§ 1 ods. 1 a 2 zákona č. 566/1992 Zb. o Národnej B. Slovenska v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia U. (ďalej len „zákon č. 566/1992 Zb.“)]; medziiným rozhoduje o tom, či kandidát na funkciu spĺňa kritériá dôveryhodnosti a odbornej spôsobilosti. Konanie o udelení predchádzajúceho súhlasu na zvolenie nového štatutárneho orgánu banky (člena predstavenstva banky) predstavuje jej rozhodovací procesný postup, pri ktorom ako orgán verejnej správy na základe predložených písomných podkladov posudzuje komplexne skutkové a právne skutočnosti, konkrétne splnenie podmienok pre ustanovenie navrhovanej fyzickej osoby za člena štatutárneho orgánu B. podľa § 9 ods. 4 v spojení s § 7 ods. 2 písm. e/, § 7 ods. 9 písm. b/ a § 7 ods. 14 a 15

zákona č. 483/2001 Z.z. Výsledkom tohto jej rozhodovacieho postupu je rozhodnutie o (ne)udelení predchádzajúceho súhlasu. Rozhodnutie U., ktoré je takýmto rozhodnutím, je právoplatné a záväzné pre všetky štátne orgány, teda aj súdy. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 5. septembra 2007 č.k. 2 Sž 38/2006-29 ani Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení zo 17. apríla 2008 sp. zn. II. ÚS 176/08 nekonštatovali, že rozhodnutím U. boli porušené subjektívne práva žalobcu. Dovoláním napadnutý rozsudok je v rozpore s ustálenou judikatúrou súdov, podľa ktorej môžu súdy preskúmavať rozhodnutia iných orgánov iba v rámci správneho súdnictva. Ak odvolací súd v napadnutom rozsudku vyslovil, že žalovaná 1/ zasiahla do osobnostných práv žalobcu tým, že v rozhodnutí U. konštatovala nesplnenie požadovaných kritérií odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti týmto uchádzačom o funkciu v P. B., a.s., porušil zákon a rozhodol v rozpore s judikatúrou. Žalovaná 1/ z týchto dôvodov žiadala napadnutý výrok rozsudku odvolacieho súdu zmeniť (žalobu voči nej zamietnuť) alebo zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie odvolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podali včas žalobca a žalovaná 1/ (§ 240 ods. 1 O.s.p.), pričom žalobca je zastúpený advokátom a za žalovanú 1/ koná zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti výrokom rozhodnutia, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu treba zamietnuť a rozsudok odvolacieho súdu v žalovanou 1/ napadnutom výroku zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; procesné vady tejto povahy neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní nevyšli najavo.

V oboch dovolaniach sa namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej

zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prejednávanej veci súdy nižších stupňov správne vychádzali z § 11 Občianskeho zákonníka, ktorý priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti zásahom do osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté jej osobnostné práva. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie (zdržanie sa konania alebo jeho opomenutie), ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi je predovšetkým neoprávnenosť zásahu (neoprávneným nie je zásah do osobnostnej sféry, ak sú dané okolnosti vylučujúce protiprávnosť konania, napr. výkon práva, plnenie povinnosti, svojpomoc, nutná obrana či krajná núdza) a tiež jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv, má fyzická osoba právo najmä domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bolo poskytnuté primerané zadost'učinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

I. Právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, vzniká len ak sú splnené obe vyššie uvedené náležitosti (zásah musí byť neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach). Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadost'učinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnenne zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu).

Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako zistenie, že žalovaný (fyzická alebo právnická osoba) sa dopustil konania, ktoré žalobca považoval za neoprávnený zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom – ktorom konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný). Nedostatok vecnej legitimácie (aktívnej alebo pasívnej) vedie k zamietnutiu žaloby meritórnym rozhodnutím.

V preskúmvanej veci súdy nižších stupňov odlišne riešili otázku, ktorý subjekt je v danom prípade pasívne vecne legitimovaný, konkrétne či je ním Národná Banka Slovenska, alebo štát (Slovenská republika, za ktorú koná Národná banka Slovenska). Táto otázka zostala spornou aj v dovolacom konaní.

Úvodom k posúdeniu správnosti riešenia predmetnej otázky súdmi nižších stupňov treba zdôrazniť, že tak Národná Banka Slovenska, ako aj Slovenská republika (štát) sú samostatnými subjektmi práva a sú spôsobilé mať práva a povinnosti (§ 18 a nasl. Občianskeho zákonníka). Právna úprava postavenia, organizácie, pôsobnosti a úloh Národnej banky Slovenska (viď bližšie § 1 až 4 zákona č. 566/1992 Zb.) nedáva priestor na pochybnosti o tom, že ide o štátny orgán, ktorý (o.i.) vedie konania a vydáva rozhodnutia, ak to ustanovuje zákon (§ 1 ods. 3 zákona č. 566/1992 Zb.). Podľa § 9 ods. 4 zákona č. 483/2001 Z.z. je (komerčná) banka povinná písomne informovať Národnú banku Slovenska o zmenách podmienok, ktoré boli podkladom na udelenie bankového povolenia podľa § 7, a stanov banky vopred; na zmeny členov a zvolenie nových členov jej štatutárneho orgánu, zmeny členov a zvolenie nových členov jej dozornej rady, na zmenu vedúcich zamestnancov, na zmenu vedúceho útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu a na zmenu sídla banky je potrebný predchádzajúci súhlas Národnej banky Slovenska, inak je toto zvolenie alebo zmena neplatná.

Pri riešení otázky, kto je pasívne legitimovaný v konaní o ochranu osobnosti, v ktorom je za zásah do osobnostných práv označené konanie určitého štátneho orgánu (orgánu verejnej moci), resp. rozhodnutie (odôvodnenie rozhodnutia) tohto orgánu ako výsledok konania, treba mať na zreteli to, že režim ochrany osobnosti je postavený na princípe zodpovednosti

pôvodcu zásahu za ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach, ako aj to, že nároky vyplývajúce z neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti sú podľa platnej právnej úpravy pojmovo odlišné od nárokov na náhradu škody (na tom nič nemení ani zákon č. 514/2003 Z.z., ktorý predpokladá, že pri odškodňovaní podľa jeho ustanovení môže byť poskytnutá náhrada nielen za škodu a ušlý zisk, ale aj za spôsobenú nemajetkovú ujmu – vid' bližšie § 17 ods. 2 tohto zákona). Platná právna úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upraveným v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy, ktoré je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho, právo na náhradu škody je právo majetkovej povahy, ktoré môže patriť tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu. Zásadný rozdiel je aj medzi nahradením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhradou škody ako majetkovej ujmy – pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať, v prípade škody treba jej výšku vyčíslieť a preukázať. Právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom (porovnaj tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009).

V občianskoprávných vzťahoch sa uplatňuje zásada, v zmysle ktorej za škodu (ujmu) zodpovedá ten, kto ju spôsobil; v prípade škody spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420 aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka). Z tejto zásady existujú v občianskoprávných vzťahoch výnimky len v prípadoch výslovne uvedených v zákone (vid' napríklad § 422 a 427 Občianskeho zákonníka). Výnimka zo zásady, že za škodu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, vyplýva tiež zo zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom [ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“ (ktorý bol účinný v čase vydania rozhodnutia U., vzťahoval sa na škody vzniknuté za jeho účinnosti a v § 1 a 18 stanovoval zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie štátneho orgánu alebo jeho nesprávny úradný postup)]; takáto výnimka vyplýva tiež zo zákona č. 514/2003 Z.z., v ustanovení § 1 ods. 1 ktorého je vyjadrené, že za škodu spôsobenú niektorým orgánom verejnej moci nezodpovedá tento orgán, ale za neho štát. V pôsobnosti zákona č. 58/1969 Zb. (aj zákona č. 514/2003 Z.z.) to teda znamená, že bez ohľadu na skutočnosť, ktorý štátny orgán (orgán verejnej moci)

škodu spôsobil, subjektom zodpovedným za škodu a pasívne vecne legitimovaným v konaní o náhradu škody je štát. To ale neplatí v odlišných právnych vzťahoch a v pôsobnosti iných zákonov; neplatí to medziiným ani vtedy, keď ide o ochranu osobnosti (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) a pôvodcom zásahu je právnická osoba – štátny orgán (orgán verejnej moci), konkrétnym konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnosti.

Pokiaľ žalobca na podporu svojej argumentácie poukázal v dovolaní na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. februára 1998 sp. zn. V Cdo 4/97, ktorý bol v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky publikovaný pod R 114/1999, dovolací súd na podklade spisu bývalého Mestského súdu v Bratislave sp. zn. 5 C 24/1994 konštatuje, že žalovaným subjektom nebol v danej veci štát, ale Slovenská informačná služba. To, že v predmetnom konaní žalovanou (pasívne legitimovanou) nebola Slovenská republika, vyplýva zreteľne aj z formulácií druhého odseku odôvodnenia publikovaného rozhodnutia, v zmysle ktorých „*pre postih konkrétneho subjektu* za neoprávnenú evidenciu žalobcu v materiáloch bývalej ŠTB bolo rozhodujúce nielen to, ktorý z ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky prevzal výslovne spomínanú pôsobnosť časti bývalého Federálneho ministerstva vnútra, ale i to, ktorému štátnemu orgánu bola táto pôsobnosť, pri chýbajúcej výslovnej zákonnej úprave, podľa povahy veci najbližšia. A to je bez akýchkoľvek pochybností práve *žalovaná štátna organizácia*“. Dovolací súd k tomu dodáva, že aj v inom publikovanom rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky týkajúcom sa neoprávnenej evidencie v materiáloch bývalej ŠTB (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 1996 sp. zn. 1 Co 34/1995, resp. R 38/1996) nebola žalovanou Slovenská republika, ale 1/ Slovenská informačná služba a 2/ Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

Dovolací súd túto časť odôvodnenia uzatvára poukázaním na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. augusta 2007 sp. zn. I. ÚS 137/07, v závere ktorého sú zaujaté právne závery obdobné tým, ku ktorým dospel dovolací súd v preskúmvanej veci.

Z dôvodov uvedených vyššie sa dovolací súd nestotožňuje s názorom žalobcu, že pasívne vecne legitimovanou je v danom prípade žalovaná 2/. Právny záver odvolacieho súdu, v zmysle ktorého je v preskúmvanom prípade pasívne vecne legitimovanou žalovaná 1/ ako subjekt, bezprostredne konaním ktorého malo dôjsť k zásahu do osobnostných práv žalobcu,

teda nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Dovolací súd preto neopodstatnene podané dovolanie žalobcu zamietol (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

II. Niektoré zásahy, zdanlivo sa javiace ako neprípustne zasahujúce do osobnostných práv, nie sú neoprávnené. O neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby nejde vtedy, ak existujú okolnosti vylučujúce jeho neoprávnenosť. Jednou z takých okolností je aj výkon zo zákona vyplývajúceho práva alebo plnenie zákonom uloženej povinnosti. Tu totiž dochádza k stretu dvoch záujmov, pri ktorom sa individuálny záujem jednotlivcej fyzickej osoby dostáva do kolízie s iným (verejným – vyšším) záujmom, ktorému sa priznáva prednosť (viď aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júla 2008 sp. zn. 3 Cdo 201/2007).

Neoprávnenosť je spravidla vylúčená aj v prípade zásahu do práva na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo v rámci úradného konania, pokiaľ zásah nevybočil z medzí daných platnými predpismi. „Ak je v súlade so zákonnými podmienkami začaté príslušné konanie, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je vydanie tohto rozhodnutia neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, a to ani ak sa prípadne neskôr preukáže, že nebolo vydané dôvodne“ (R 36/2009). Treba pripomenúť, že už v Zborníku III. Najvyššieho súdu, SEVT, Praha 1980, str. 197 bol vyslovený názor, že „nemožno pripustiť žalobu na ochranu osobnosti pre obsah vydaného rozhodnutia (odôvodnenie rozhodnutia) proti orgánu, ktorý je povolaný také rozhodnutie urobiť. Náprave tu totiž slúžia opravné prostriedky proti rozhodnutiu, prípadne návrh na opravu dôvodov rozhodnutia súdu podľa ustanovenia § 165 O.s.p.“. Podľa názoru dovolacieho súdu, ktorý tieto právne závery nespochybňuje, ale naopak – nadväzuje na ne a vychádza z nich – je však so zreteľom na individuálne okolnosti každej veci potrebná určitá diferenciácia zohľadňujúca aj to, v akom skutkovom a právnom rámci malo dôjsť k zásahu do osobnostných práv. Je samozrejmé, že odôvodnenie rozhodnutia určitého orgánu štátu sa týka účastníka (účastníkov) konania; v odôvodnení rozhodnutia môže byť ale v niektorých prípadoch spomenutý aj ten, kto v konaní nemal procesné postavenie účastníka (nebol oprávnený podať opravný prostriedok alebo návrh na opravu odôvodnenia) a obsah odôvodnenia považuje za zásah do svojich osobnostných práv. Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno preto celkom – len s poukazom na to, že ide o úradné rozhodnutie – vylúčiť napríklad úspešnosť žaloby, ktorou by sa v občianskom súdnom konaní domáhala ochrany osobnosti tretia osoba, ktorá bola v odôvodnení rozhodnutia niektorého orgánu opísaná (napríklad v dôsledku excesu

konajúceho orgánu) takým spôsobom, ktorý prekročil medze tzv. zákonnej licencie a nadobudol znaky neoprávneného zásahu do osobnostných práv.

V danom prípade bolo rozhodnutie U. vydané na základe žiadosti P. B., a.s., ktorá mala v konaní vedenom žalovanou 1/ postavenie účastníčky. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 5. septembra 2007 sp. zn. 2 Sž 38/2006 konštatoval, že žalobca nebol účastníkom predmetného konania, lebo išlo iba o kandidáta na zvolenie za člena štatutárneho orgánu banky. Žalobca ako sťažovateľ v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky namietal, že predseda len mal byť považovaný za účastníka uvedeného konania, lebo sa v ňom rozhodovalo o jeho práve uchádzať sa o výkon funkcie člena predstavenstva banky a rozhodnutie U. malo dopad na jeho pasívne volebné právo; Ústavný súd Slovenskej republiky ale uznesením z 27. mája 2008 sp. zn. III. ÚS 176/08 jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Odvolací súd konštatoval, že žalovaná 1/ zasiahla neoprávnene do osobnostných práv žalobcu. K tomuto záveru dospel porovnaním obsahu odôvodnenia rozhodnutia U. so zákonom taxatívne stanovenými predpokladmi udelenia súhlasu a na podklade tohto porovnania uzavrel, že v prípade žalobcu neboli dané dôvody pre zamietnutie predmetnej žiadosti, ktoré taxatívne uvádza zákon. Je zrejmé, že odvolací súd mal aj v preskúmvanej veci na zreteli zásadu, v zmysle ktorej súdy mimo rámca správneho súdnictva nie sú oprávnené skúmať platnosť alebo zákonnosť rozhodnutí správnych orgánov (porovnaj aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. decembra 2008 sp. zn. 5 Cdo 274/2007, resp. z 18. septembra 2012 sp. zn. 5 Cdo 47/2011), zastával však názor, že túto zásadu v ničom neprelamuje. Dovolací súd preto zdôrazňuje, že aj v občianskom súdnom konaní o ochranu osobnosti, do ktorej malo byť zasiahnuté odôvodnením rozhodnutia správneho orgánu, je súd oprávnený skúmať iba to, či vôbec ide o správny akt (resp. či nejde o paakt), či bol správny akt vydaný v medziach právomoci príslušného orgánu a či nadobudol právoplatnosť (viď napríklad aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. októbra 2008 sp. zn. 5 Cdo 157/2007). Pri kategórii správnych aktov, ktoré sú (len) vecne chybné alebo nezákonné, platí prezumpcia ich správnosti, v dôsledku čoho ak tieto akty nie sú zákonným spôsobom zmenené, opravené alebo zrušené, musia byť považované za bezchybné a záväzné (§ 135 ods. 2 O.s.p.).

Dovolací súd už vyššie – aj s odkazom na judikatúru – uviedol, že ak bolo v súlade so zákonom začaté príslušné konanie pred štátnym orgánom, v ktorom bolo vydané zákonom predpokladané rozhodnutie, nie je jeho vydanie neoprávneným zásahom do osobnostných práv účastníka konania, i keď prípadne ide o vecne nesprávne rozhodnutie. Takýto zásah konajúceho orgánu do osobnostných práv je právom dovolený a oprávnený pokiaľ, pokiaľ k nemu došlo v súlade s príslušnou právnou úpravou a primeraným spôsobom. Výnimkou z tohto konštatovania sú prípady, v ktorých sa orgán uskutočňujúci konanie a vydávajúci rozhodnutie dopustil excesu (vybočenia) z rámca daného právnou úpravou a nepripustne zasiahol do osobnostných práv. Kritériom pre rozlíšenie, či zásah bol (ne)oprávnený je vždy to, či ho v konkrétnom prípade (ne)možno podriadiť pod kategóriu výkonu zákonom predpokladaných právomocí orgánu. Prípadné neúplné zistenie skutkových okolností alebo nesprávne rozhodnutie o merite veci alebo nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia vydaného štátnym orgánom (orgánom verejnej moci) je síce vybočením z požiadavky, aby rozhodnutia štátnych orgánov (orgánov verejnej moci) boli vecne správne, skutkovo dostatočne podložené a primerane odôvodnené, nejde ale o vybočenie z tzv. zákonnej licencie, s ktorou je spojená dovolenosť zásahu. Ani prípadná nesprávnosť (nepodloženosť) právnych záverov, na ktorých rozhodnutie spočíva, alebo jeho nepreskúmateľnosť nemôže byť teda z pohľadu ochrany poskytovanej ustanoveniami § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka považovaná za exces, ktorý by znamenal neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby.

Pri skúmaní, či v odôvodnení rozhodnutia U. nie je obsiahnuté niečo, čo by v niektorom smere preukazovalo, že došlo k právne relevantnému excesu orgánu, ktorý ho vydal, treba vychádzať z obsahu a formulácií tohto rozhodnutia. V úvode jeho odôvodnenia je vysvetlené, kto a z akých dôvodov inicioval konanie žalovanej 1/. Za tým nasleduje iba konštatovanie, že žalovaná 1/ „posúdila odbornú spôsobilosť a dôveryhodnosť navrhovaného kandidáta podľa ustanovení § 7 ods. 14 a 15 a § 25 ods. 1 zákona o bankách a opatrenia Národnej banky Slovenska č. 12/2001. Kandidát nespĺňa všetky požadované kritériá. Národná banka Slovenska na základe uvedeného skutkového a právneho stavu a po vyhodnotení dôkazov v rámci zákonom povolenej voľnej úvahy v zmysle ustanovenia § 103 ods. 10 zákona o bankách rozhodla tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia“.

Dovolací súd zastáva názor, že pokiaľ odvolací súd pri posudzovaní rozhodnutia U. z hľadiska možného zásahu do osobnostných práv žalobcu nezostal len pri skúmaní textu jeho

odôvodnenia a v ňom obsiahnutých formulácií, ale pristúpil aj k posúdeniu toho, či žalobca v skutočnosti zákonné kritériá splňoval alebo nespľňoval, neprípustne prehodnocoval samo meritum rozhodnutia žalovanej 1/ a v rozpore so zákonom – mimo rámca správneho súdnictva preskúmal vecnú správnosť rozhodnutie iného orgánu verejnej moci. Na tomto konštatovaní nič nemení skutočnosť, že odôvodnenie rozhodnutia U. neuvádza, konkrétne ktoré dôkazy žalovaná 1/ vykonala a k akým skutkovým zisteniam na ich základe dospela. I keby rozhodnutie U. bolo prípadne v žalobcom uvádzanom zmysle nesprávne, neúplné, nepodložené alebo nepreskúmateľné, nič to nemení na tom, že zo žiadneho hľadiska nevybočilo z rámca tzv. zákonnej licencie a neobsahuje žiadne formulácie alebo náznaky, ktoré by bolo možné objektívne považovať za zasahujúce do cti alebo dôstojnosti fyzickej osoby. Samo vysvetlenie zamietajúceho stanoviska žalovanej 1/ obsahuje v podstate len tie formulácie, ktoré používa zákon. To, čo žalovaná 1/ uviedla v odôvodnení rozhodnutia U. na adresu žalobcu, by zrejme tvorilo nevyhnutnú súčasť odôvodnenia aj jej každého iného rozhodnutia, ktorým by zamietala žiadosť niektorej banky o udelenie predchádzajúceho súhlasu s ustanovením do funkcie kandidáta vtedy, keď by (žalovaná 1/) dospela k názoru, že tento kandidát nespĺňa kritériá odbornej spôsobilosti a dôveryhodnosti. Posúdenie otázky, či kandidát tieto kritériá spĺňa alebo nespĺňa (ktoré odvolací súd bezpochyby vykonal a výsledok posúdenia nepriamo vyjadril vo výroku svojho rozsudku), ale v žiadnom prípade neprislúcha súdu konajúcemu v občianskom súdnom konaní o ochranu osobnosti.

Vzhľadom na uvedené došiel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ je opodstatnené a že sa v ňom dôvodne namieta, že odvolací súd svoje rozhodnutie v otázke (ne)oprávnenosti zásahu do osobnosti žalobcu založil na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. septembra 2013

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková